

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vratajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafejeva ulica 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. St. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštrem Cekovnem zavodu v Ljubljani št. 10-351.

PODREUNIKE:

NEMČIJA NE BO ODNEHALA

„Mi se bomo zopet oborožili, pa če drugi na to pristanejo ali ne!“
pravi desna roka kancelarja Papena

Pariz, 4. oktobra. AA. »Le Capital« je v svoji najnoviši številki prinesel intervju z znamenim nemškim veleindustrijem Arnoldom Rehbergom, članom znanega »Herrerkluba«, ki mu poznavalci pripisujejo veliko vlogo pri sestavi sedanja nemške vlade. G. Rehberg je izjavil: Vlada von Papena je odločena, da gre do konca. Mi smo vedeli, da bo splošna razorožitev navadna utopia. Nemčija se

bo ponovno oborožila, če druge države na to pristanejo ali ne, nai se karkoli zgodi.

A kako? je vprašal urednik »Capitala«. Ustvarili bomo milico, je odgovoril Rehberg, in tako izpolnili vrste Reichswehra. Opremili jo bomo z orožjem in municijo. Na koncu koncem pa bodo sklenili uvesti obvezno vojaško službo.

Na pripombo urednika »Capitala«, da bi to nasprotovalo določilom versajske

mirovne pogodb, je Rehberg odgovoril: Kaj nam to mar! Saj je kancelar von Papen ponudil roko Franciji, ko ji je predlagal vojaški sporazum. Vsi težki in nerešeni problemi, ki vise med Francijo in Nemčijo, bi se mogli urediti z neposrednimi razgovorji med gg. Herricotom in Paponom: pri tem bi mogli sodelovati tudi zastopniki drugih držav. Zakaj ni hotel g. Herricot poslušati von Papena.

Važno pojasnilo ministrstva za trgovino glede sodelovanja trgovcev pri licitacijah

Trgovci se smejo potegovati za dobave tudi tedaj, če sami nimajo dotičnega blaga v zalogi

Ljubljana, 4. oktobra. AA. Kr. banská uprava dravske banovine razglasila točno okrožnico trgovinskega ministrstva:

O prilikl nekega konkretnega imera se je pojavilo vprašanje, ali smejo glede na določila čl. 203 obrtnega zakona sodelovati pri dobavah in ponujati blago domačega izvora, ki spada v njihovo stroko, takoj trgovci, ki tege blaga nimajo, ali taj ne na skladisču, temveč ga namerevajo naročiti pri domačih proizvajalcih, v konkretnem primeru pri obrtnikih. Zato je ministrstvo za trgovino in industrijo smatralo za potrebno, da izda tole točnico:

Namen teh zakonskih določil je preprečiti zlorabe, ki bi do njih utegnili priti s tem, da dobijo posamezna tvrdka na licitaciji v izvedbo javne dobave ali dela, nato pa v

obliki soudeležbe ali pa v obliki prenosa izvršitve del prenesejo izvedbo dogovora o nabavah ali delih na drugo tirdko, ki nima pogojev, da bi se mogla licitacija udeležiti. Zato se drugi stavek tega člena, ki se glasi: Prav tako se ne morejo obrti (podjetja), ki jim je poverjena nabava in delo, prenesti ne na domače, ne na tuje državnine — ne nanaša na nabavo blaga od proizvajalca, nego na prenos vsega podjetja ali obrti na drugo tirdko. Zato »naj trgovci nedvomno pravico udeleži se licitacij in ponujati blago, ki spada v njihovo trgovsko stroko, tudi tedaj, kadar morajo to blago nabaviti si šele od proizvajalca, pod pogojem, da je blago domačega izvora v smislu čl. 196 obrtnega zakona.«

Brezalkoholna uporaba sadja in grozdja

Anketa pri banski upravi je sklenila priporočiti izdelavo sadnih sokov in uživanje svežega sadja in grozdja

Ljubljana, 4. oktobra. AA. Pri banski upravi dravske banovine se je nedavno tega vršila anketa o brezalkoholni uporabi sadja in grozdja. Vsi udeleženci so bili mnenja, da je treba uživanje svežega sadja in grozdja, posebno v naših mestih, industrijskih središč in letoviščih znatno razširiti. Prav tako je treba z vsemi sredstvi forisati izvor namiznega sadja in grozdja. Množič bi se odpomoglo vinski krizi, ako bi se grozdje od močnorodnih trsnih vrst predelalo v brezalkoholni grozdniki, ki bi bil prvovrstni, medtem ko se od teh vrst more dobiti le vino razmeroma slabe kakovosti, ki tišči cene tudi dobroemu vnuu navzvod. Tudi mostno sadje in neprerdajna namizna jabolka bi se s pridom lahko predelala v brezalkoholne sadne sokove in bi se s tem raz-

bremenil sadni trg. Potreba po brezalkoholni sadni in grozdnici je velika, posebno v združljivih in letoviščih.

Anketa je sprejela in predložila banski upravi rezolucijo, v kateri jo naproša podporo pri propagandi za uživanje svežega sadja in grozdja, pa tudi raznih brezalkoholnih izdelkov iz sadja in grozdja. V to svrhu naj se prirejajo tečaji za brezalkoholno predelavo sadja in grozdja in naj se pospešuje gojitev namiznega grozdja; tudi prevoz in izvor namiznega grozdja in vseh vrst sadja naj se z vsemi sredstvi pospešuje, strogo naj se pa kontrolira kakovost sadja pri izvozu, da bo naše res prvovrstno sadje v pravilni meri upoštevano na inozemskih tržiščih. Sklepi te ankete se primerno izvršujejo.

Rumunija odklanja zahteve finančnih strokovnjakov Društva narodov

Pogajanja s finančnim odborom DN so začasno prekinjena. - Optimistično presojanje pogajanj s Sovjetsko Rusijo

Bukarešta, 4. oktobra. Vlada je dobila poročilo iz Ženeve, da so se začasno prekinila pogajanja s Sovjetsko Rusijo o sklenitvi nemnapadalnega pakta, ker je Litvinov odpotoval iz Ženeve. V vladnih krogih se računa s tem, da se bodo pogajanja po Litvinovem povratku, torej približno v 8. dežet, zopet nadaljevale. Ceprav so zadnje izjave Titulesca splošen položaj zelo poostre, smatrajo v vladnih krogih, da pesimistično presojanje stanja pogajanj s Sovjetsko Rusijo ni na mestu.

Na denašnjem ministruškem svetu se je vladavila bavila z zahtevami strokovnjakov finančnega odbora Društva narodov ter je prišla do zaključka, da se večina teh zahtev začasno ne more izpolniti. To velja zlasti za kartele, glede znižanja števila uradnikov za 15 odstotkov, za splošno zvišanje davkov in za sklenitev zakona, po katerem bi se uradniške plače izplačale le v tej meri, kolikor bodo prihajali proračunski dohodki v državno blagajno. Pogajanja s finančnim odborom se bodo odgodila najbrže do decembarskega zasedanja.

Odmey nove nemške gospodarske politike

Vse prizadete države so segle po represalijah, tako da grozi Papenovi gospodarski politiki polom

Pariz, 4. oktobra. AA. Gospodarska politika nemške vlade in njen sistem kontingentiranja blaga, ki se uvaža v Nemčiji, sta združila v nemških trgovskih krogih vznemirjenje. Vznemirjenje je tem večje, ker so nekatere države že začele odgovarjati na nemške ukrepe z represivnimi uredbami. Razen Holandske, kjer se je začel razvijati pokret za bojkot nemškega blaga, je tudi Italija omejila devize za trgovce, ki uvažajo v Italijo nemško blago.

Nemški trgovci pričakujejo, da bodo zdaj že Francija in skandinavske države izdala represivne ukrepe proti nemškemu sistemu kontingentiranja.

Italijanske represalije so Nemce posebno vznemirjile. Zato bo nemška komisija za kontingentiranje ki je včeraj prispevala v Haag, od ondod odpotovala naravnost v Rim, ceprav je bilo pravtvo v programu, da se bo najprej oglasila v Parizu, da bi se pogajala s Francijo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafejeva ulica 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. St. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštrem Cekovnem zavodu v Ljubljani št. 10-351.

PODREUNIKE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. St. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštrem Cekovnem zavodu v Ljubljani št. 10-351.

Naše socijalno zavarovanje

Mnogi zelo tehtni razlogi govore za takojšnjo decentralizacijo

Ljubljana, 4. oktobra.

Vprašanje socijalnega zavarovanja pri nas se zadnje čase vedno pogosteje ventila, ki vedenje več je glasov, ki zahtevajo temeljito reformo v tem smislu, da bi se naše socijalno zavarovanje decentraliziralo. Važnosti socijalnega zavarovanja ni treba še posebej naglašati, saj vse vemo, da ni le v interesu delojemalcev in delodajalcev, temveč v enaki meri tudi države same, da ima kolikor toliko urejene socijalne razmere. Človek ni stroj, ne moreš ga postaviti v staro šaro, kadar se obrabi, temveč mu je treba preskrbeti za primer bolezni, onemogočiti in starosti vsaj najskromnejša sredstva.

O socijalnem zavarovanju v sedanjem ustroju se vedno bolj množe glasovi, da je zašlo na kriva pota, da je deficit poedinčnih okrožnih uradov, kakor tudi centralne same vedno večji in da je torej nujno potrebno z energičnimi ukrepi zaježiti ta proces, saj se utegne prispeti, da odpove ves aparat našega socijalnega zavarovanja. Te dni smo čitali, da znaša primanjkljaj samo pri SUZOR-u blizu 37 milijonov dinarjev, ogromna svota pomeni najhujši udarec socijalnemu zavarovanju, zavarovancem, pa tudi onim, ki so ta denar plačevali. Saj ni delodajalcu vseeno kam gre denar, ki ga plačuje v socialne namene za svoje uslužbence.

Največja nesreča za naše socijalno zavarovanje je bilo izenačenje, kajti nekateri pokrajine so imele zavarovanje že nad 30 let, pa so prišle v isto vrsto z onimi, ki ga sprošča nevplavljajo. Nastale so velike razlike v odstotkih nevplavljanih prispevkov odnosno dajatev, ne da bi bila za to podana večja odgovornost prizadetih interentov.

Izenačenje teh razlik gre na račun onih interentov zavarovanja, ki za razlike ne nosijo nobene odgovornosti. Da je zašlo naše socijalno zavarovanje v tako težak položaj, je na eni strani krivo

pomanjkanje odgovornosti posameznih

okrožnih uradov, ker se več lahkomiseln zanaha na to, da bo njegova pasiva kril srednji urad iz preostankov drugih aktivnih uradov, na drugi strani pa dejstvo, da se bolniško zavarovalno premoženje

ni strogo dolžen od drugih dohodkov.

Vzrok težkega položaja v delavskem zavarovanju leži v prvi vrsti v skrajno ekstremni centralizaciji zavarovanja, ki je za naše razmereabsolutno neprimerna in je potreben za soferje poklicnih gasilcev, ki jih upravljajo, poseben strokovni pouk. Zato je prispeval včeraj iz Ulma v Ljubljano posebna tehnična komisija, ki so v nji inž. g. Rösser, višji monter Schrem in prokurtor trdke Magirus g. Kronshteter.

Theoretični pouk se je vrnil že včeraj dopoldne in pcpoldne, monter Schrem je počival s šoferjem poklicnih gasilcev ter jim razkazal vse podrobnosti konstrukcije voza in leskev in kako se to uporablja. Leskev je raztezena do 30 m in je z njim mogče gasiti tudi najvišja postopev v Ljubljani. Največji njen naklon znaša do 75°, če je toliko nagnjena, jo smejo obtežiti do 300 kg. Obtežni poskusi so se vrnili že v Ulmu, iz Ljubljane sta jim prisostvovala koz last zastopnik mestni gasilski vodja Furlan, iz občinskega svetnika g. Čehum. Vsi obtežni poskusi so se sijajno obnesli, leskev je pokazala izredno trdnost in odpornost.

Theoretičnemu pouku je sledil davi praktični. Avtomobil z leskev so zapeljali pred Mestni dom, kjer je monter Schrem praktično demonstriral upravljanje Magirus leskev. Praktični demonstraciji so poleg poklicnih gasilcev prisostvovali tudi zastopniki komisije občinskem svetu in občincem, ki so prevzeli avtomobil. V komisiji so bili gg. magistrativni nadstvarnik Jančič, dr. Rant, občinski svetnik Ludvik in Urbanski ter mestni gasilski vodja Furlan.

Komisija je zanimala sledila praktični preizkušnji nove Magirus leskev, počasno se je vratil do drugih dohodkov.

Začetek teme je bilo v prvih urah v delavskem zavarovanju, ki je odgovoren za vsega v skrajno ekstremni centralizaciji zavarovanja, ki je za naše razmereabsolutno neprimerna in je nima v bolniškem zavarovanju nobena država, vsaj ne v takih oblikah, kakršna je pri naših. Odstotki dajatev, ki dosega skoraj 80% dohodkov, so pri posameznih uradih zelo različni, tako da

uradi s dobrim gospodarstvom delajo za urade s slabim gospodarstvom.

Centralistični sistem je odpovedal tudi v pogledu izenačenja dajatev na vsem ozemlju države. Zavarovalne dajatev bi se ne smeli poslabšati, pač bi pa morale biti urejene tako, da bi služile svrham v potrebam zavarovanja, ne pa v druge svrhe.

Izkulje desetih let so tudi pokazale, da avtorji zakona nikakor niso upoštevali potreb in teženj mnogih tisočev zasebnih nameščencev, ki nujno izvirajo iz njihovih posebnih življenjskih prililk. Pred uveljavljenjem zakona o zavarovanju delavcev so uživali n. pr. člani Trgovskega bolniškega in podpornega društva v primeru bolezni vso potrebno oskrbo in zdravniško nego v Leonisu, kjer so imeli dokaj svobodno izbiro zdravnikov in druge ugodnosti. Vse te ugodnosti so bile pa ukinejene z dnem, ko je postala tudi bolniška blagajna TBPD kraljevskih organov SUZORA. V bistvu je torej pomnil zakon o zavarovanju delavcev za nameščence v pogledu bolniškega zavarovanja.

Po same bolniško, temveč tudi nezgodno zavarovanje se mora za privatne nameščence urediti na poseben način, za kar imamo najboljši argument v praktičnem primeru Bolniške blagajne TBPD, ki je pobjedila v razdoblju leta 1922/31 pri počasništvu 4480 zavarovancev na račun nezgodnega zavarovanja za SUZOR okrog 1,600.000 Din, na rentah je pa SUZOR v istem razdoblju izplačal 12 poneverenjem bolniške blagajne 124.718.19 Din. Tu pačni potreben noben komentar, saj številke same dovoli jasno pričajo, da je potrebna preureditev nezgodnega zavarovanja zasebnih nameščencev tako, da pojde denar v blagajno, ki mu je v prvi vrsti namenjen, ne pa v druge svrhe, ki naj bodo že kačenki.

Tudi administracija je nepraktična, prenordna, preveč birokratična. Posledica te je, da je

oseben rešiški stroški prispevki, čeprav povprečne mesečni prejemki uradnikov ne dosegajo niti 2000 Din. Poenostavljene administrativne manipulacije bi pomenile znaten prihranek na rešiški. Porazdelitev upravnih in ambulatorijskih stroškov na bolniško in nezgodno panogo se vrši na skledo bolniškega zavarovanja po nekem klijuču, ki okrožnim uradom ni znan. Da je bolniško zavarovalna panoga v težkem finančnem položaju, leži delni vzrok tudi v prispevkih uradnikov, ki jih morajo plačevati uradni, za poslopja, v katerih se vrši administracija in ambulatorijska služba. Za poslopje v Ljubljani znaša najemnina Din 1.079.323

Besedo imajo naši čitatelji

Radio in politika

Pri običajnih opoldanskih poročilih je Ljubljanska radio postaja poslala dne 20. septembra v svet vest, ki jo je objavilo. Jutro istega dne pod naslovom »Radio in politika«, Jutro je namreč javilo, da dunajska radio-postaja ni hotela prenastati uprizoritve Dvojkove »Ruslike«, ki so jo pek na odru Narodnega divadla v Pragi. Vark, ki je dal povod teji odgoviti prenosu, je bil v tem, da je bila dotična predstava »Ruslike« na dan Sv. Vladične, ki je v CSR narodni praznik. Baje so v Avstriji vplivali na odpoved prenosa narodni socialisti, ki imajo vplivno besedo pri dunajski radio-oddajni postaji in jim narodnostna nestropnost, ni dobitila stvarnega presojanja položaja in so tako napravili iz umetniške zadeve politikum. K temu poročilu, h kateremu je gospod napovedoval površil, da ga je prineslo Jutro (namenovana je jasen), je pristjal, da se tudi pri naših kulturnih zadevah spravljajo v zvezu s politiko. Pripomnil je, da ni všeč nekaterikom, da se pri nas predvajajo Verdi, Rossinijeve in druge podobne opere.

Da bo imel g. poročevalca natačnejše pojasnilo, kaj nam ni všeč, to-le:

Italijanska glasba (le italijanska) naj se toliko časa ne predvaja, dokler bodo isto delale z našo glasbo Italijanske radio-postaje. Posebno pa naj se opusti predvajanje takih plošč na obletnicu počasa Narodnega doma v Trstu in podobno...

V našem radiu se vrše od časa do časa proslove in spominske slovesnosti za natačnejše obletnice. Radio-Ljubljana pa še ni spomnil, da bi posvetil skromne polete počasa Narodnega doma v Trstu, Bavzovič, Gortani ali Rapallu!

Naj pa ne misli tukaj g. poročevalec, da je ta narodna zadeva politika!

Nacionalist.

Danes ob 9 $\frac{1}{2}$ zvečer slavnostna predstava

Predprodaja vstopnic dnevno od 11.-12. ure dopoldne

Promet Škofja Loka-Ljubljana

Vsa mesta in vasi imajo že avtobusne zveze z Ljubljano, edino Škofja Loka, ki bi jo pa zaradi oddaljenosti od kolodvora najbolj rabila, je še nima. Sicer vozi skozi Škofjo Loko avtobus iz Žirov v Ljubljano, vendar pa v Škofjo Loko prihaja že tako zaseden, da se Škofjeločani nanj ne morejo zanašati, poleg tega je pa tudi vozni red Žirovskoga avtobusa tako urejen, kakor zahteva potrebe Žirov in Škofje Loke najbolj oddaljene dela Poljanske doline.

S prijetkom gledališča so nam sicer obetaли, da abonirani obiskovalci gledališča dobre redno večerno zvezo Ljubljane s Škofjo Loko, vendar pa tudi ta ne bi zadostovala, ker bi avtobus vozil le po enkrat ali morda dvakrat na teden. Žirovski avtobus odhaja že ob 6 iz Škofje Loko, kar je zaradi izgubo časa prezgodaj, iz Ljubljane se pa tudi vrača že ob 10, ko bi človek v Ljubljani lahko še marsikaj opravil in nakupil. Vlaki so za Škofjeločane kaj nepriravni, ker se je za dovoz na oddaljeni kolodvor treba posluževati avtobusu, razen tega je pa Škofja Loka pred kratkim doživelha še to nezasluženo odklicanje, da je vožnja po železnici iz Ljubljane do Škofje Loke podražena od 7 na 9 Din, a Kamnik so razen dobljenih pomnoženih v hitrejših vlakov ter postaje sredi mesta pričeli upati celo na znižanje voznine. Povisjanje pomneni za Škofjo Loko prav občutn udarec, zato naj pa železniška uprava svoj sklep prekliče, saj železnična vendar pusti potnika, ki je plačal karto do Škofje Loko, še na Trati, ki je 3 km oddaljena od mesta Škofje Loko. Če že ni mogoče podaljšati proge od Trate do mesta, naš pa železniška uprava vsaj toliko uvidevna, da bi voznine ne zviševala, temveč toliko znižala, da bi se človek lahko iz Ljubljane pripeljal prav do Škofje Loko z železnicu in dalje z avtobusom za 9 Din, ne pa za 12 Din, kolikor sedaj staneta železnična in avtobusna v 20 km od Ljubljane oddaljeno mesto. V Kranju ali Kamnik, ki sta po celo uro pošte bolj oddaljena od Ljubljane, je zaradi povisjanja voznine po železnicu vožnja cenejša kot v bližnjo Škofjo Loko! Nikakor torej ni račun železniške uprave pravilen, še manj pa tudi za njo samo ekonomičen, zato pa tudi Škofjeločani z vso silo streme za redno in pogosto avtobusno zvezo, ki bi prikrajela.

Ljubljanski film in pedagogi

Hvala bogu, doživeli smo konec predavanja »Svetlotonovih ljubljanskih filmov«, v katerih je sretni reziser ustreljel zelo ugledno našo damo med bike, krene in pse. Na nem, kaj si je ta dama, ki sicer izredno dovoljno in požrtvovljivo, misliha o tej zadevi, dvornim pa, da ji je bilo vse to všeč in prepričan sem, da bo drugič dobro premislila, preden bo zopet sodelovala pri takih filmih med bike, kramavi in psi. Menim, recimo, je sram, da se je kaj tekega moglo zgoditi. Če je tudi sretnega režisera, zato naj pa železniška uprava svoj sklep prekliče, saj železnična vendar pusti potnika, ki je plačal karto do Škofje Loko, še na Trati, ki je 3 km oddaljena od mesta Škofje Loko. Če že ni mogoče podaljšati proge od Trate do mesta, naš pa železniška uprava vsaj toliko uvidevna, da bi voznine ne zviševala, temveč toliko znižala, da bi se človek lahko iz Ljubljane pripeljal prav do Škofje Loko z železnicu in dalje z avtobusom za 9 Din, ne pa za 12 Din, kolikor sedaj staneta železnična in avtobusna v 20 km od Ljubljane oddaljeno mesto. V Kranju ali Kamnik, ki sta po celo uro pošte bolj oddaljena od Ljubljane, je zaradi povisjanja voznine po železnicu vožnja cenejša kot v bližnjo Škofjo Loko! Nikakor torej ni račun železniške uprave pravilen, še manj pa tudi za njo samo ekonomičen, zato pa tudi Škofjeločani z vso silo streme za redno in pogosto avtobusno zvezo, ki bi prikrajela.

Pred kratkim pa je ista ZKD predvajala japonski film, ki je imel visoko umetniško, zgodovinsko in poučno vrednost. Muti

pa se bridko, kdor misli, da si je ta film ogledala naša šolska mladina pod vodstvom svojih prosvetiteljev. A vendar je Japonska nem tako buja zemlja, da nam je prav za prav še ta film del pravo sitko o njej. Film je nedvomno imel pedagoško vrednost in najbolj novedenčut oblike, če že nič drugač, nas je obvezoval, da si ga ogledamo. Ljubljanska Japonka ga, Tsuneko Kondo, je napisala v japonski časopisih že cele serije člankov o Slovencih in Jugoslovenih, pri nas privedla mnogo predavanj o Japoncih v Japonski. Ko pa je ZKD predvajala v Ljubljani krasen film iz njene domovine, so ljubljanski pedagogi prezirali to nad vse rediko priliko, da svojim učencem nasorno prikazujejo življenje te daljne zemlje, ki jo poznamo komaj iz bajk. In učence bi to nedvomno bolj zanimalo in bi bilo za nje res poučno, zanimivejše in poučnejše od Ljubljane. To je prav svojevrstna

hvala trudu in delu ge. Tsuneko Kondo. Ljubljanski film pa je bil nenadomestljiva in neizogibna duševna hrana.

Če pa morda stopimo k staremu čuvanju našega gojakega stolpa in ga pobaramo, kolikrat pripeljejo pedagogi svoje učence na stolp, da jim raz njega pokažejo vse krasote našega mestna in okolice, kakor tudi planinskih vrhov, bomo dobili tako lasten odgovor, da me je stam javno ga povedati. In če pobaramo ljudi na Rožniku so li videli kdaj učitelje in profesorje z učencem tam gori, bodo začudeno odmajali. Enake odgovore bi dali muzej, narodna galerija in vse ljubljanske take institucije, že ravno je tam pogled povod zaston in se vidi vse pristno, ne pa kakor na filmu v slabih, bežnih slikah.

Ko bi človek vsač vnaprej vse to vedel bi zvani pred točo, ne pa po njej.

Spectator.

Delo Sadjarskega in vrtnarskega društva

Društvo šteje zdaj nad 7600 članov in 179 podružnic

Ljubljana, 4. oktobra.

Sadjarsko in vrtnarsko društvo, ki je tekem let razstavilo svoje delovanje po vsej dravski banovini in ima mnogo članov tudi drugod, je zaneslo novo življenje, nowe pobude in stremljenja med naše sadjarje in vrtnarje. Gospodarska depresija tudi sadjarskemu društvu ni prizanesla, vendar je ostalo krepko in močno ter bo premalgal sedanje težke prilike. Včlanjeni sadjarji in vrtnarji ne popuste kljub pomanjkanju denarja, saj pa tudi vedo, da jim je močna organizacija nujno potrebna.

Društvo šteje danes 7600 članov, ki so porazdeljeni v 179 podružnic. Podružnice vrše podrobno delo za povzdigo sadjarstva in vrtnarstva v svojem delokrogu. V sedanjem času pripravljajo skrbno prirejene oglede, da seznanijo člane s pravimi sortami, ki uspevajo v določnih krajih. Po zimski bodo skrbete za ponik svojih članov, spomladi pa jim pomagale s praktičnimi tečaji in nasveti.

Nadzorstvo in glavni odbor si resno prizadevata, da dosežejo tako sprememblo lovskega zakona, da bo začeten sadjar, ki mu zajec napravlja občutno škodo, ki ne gre samo v tisoč, temveč v milijone in resno ovira sadjarstvo.

A to hočemo, da bo naše res lepo sadje doseglo primerno ceno in dobitlo veljavno, ki mu pripada tudi na svetovnem trgu. Je treba, da se nauči naši sadjarji pravilna ravnjava s sadjem, predvsem obiranja, razbijanja in vlaganja v ameriške zahteve. Sadjarsko in vrtnarsko društvo se mnogo trudi, da doseže svoj cilj tudi v tem pogledu.

Ker pa ima le lepo in zdravo sadje svojo veljavlo in se le tudi tako lahko prodaja, skrbti SVD, da sadjarji zatrajo sadne škodljive in rabijo vsa zadevna sredstva. Ker pa so ta sredstva za naše sadjarje še predvsi, si društvo mnogo prizadeva, da bi se sredstva pocenila, da bi bila dostopna tudi manj premožnim sadjarjem.

Iz Trebnjega

Uradne ure okrajnega sodišča. Po razpisu predsedništva višjega deželnega sodišča v Ljubljani se določajo pri okrajnem sodišču v Trebnjem, od 1. oktobra dalje uradne ure od 8 do 14 ob delavnikih in od 9 do 11 ob nedeljah in praznikih. Vložitev je odprt ob delavnikih od 8 do 13 ure in ob nedeljah in praznikih od 9 do 19 ure.

Toča. Med silnim deževjem včeraj dovolne se je nad Trebnjem in okolico usula za grahovo zrnje debela toča, ki je pa padala le malo časa. Večje škodo ni napravila pa je bilo ljudstvo, posebno pa viniogradniki v strahu za vinoigrade, kjer bi dalj časa trajajoča toča lahko napravila ogromno škodo. Tudi celodnevno deževje včeraj je škodovalo posebno dozorevajočemu grozdu. Splošna trgovatev se bo vršila po 10. oktobru, zato si vsi žele da tegu časa lepoge in solnčnega vremena, da bo trgovatev čim bogatja.

Trboveljski slavčki v Kranju

Kranj, 3. oktobra.

Težko smo jih pričakovali v Kranju; saj smo že toliko sklali o njihovih uspehih v Ljubljani, Beogradu in po drugih jugoslovenskih mestih. V nedeljo zjutraj so se pripeljali z gorenjem. Ze ob 10. so imeli svoj prvi nastop, koncert za gimnazije in učence osnovnih šol v Kranju in v okolici. Ob 11. pa se je vršil koncert za Širše občinstvo. Sokolska telovadnica v Narodnem domu je bila lepo zasedena, mnogo je bilo okoličanov, zlasti učiteljstva. Publike je pozdravljala navdušeno slavčke, že so pa prihajali na oder. Ko pa so zapele Adamičeve »Pesem rudarskih otrok«, so bili vsi poslušali ganjeni. Za lastna himna teh nesrečnih otrok je moral seči vsakemu do srca. Tudi v Kranju imamo tovarne, zato je bilo sočustvovanje tem večje. Ves program koncerta je bil čisto sodoben, a je občinstvo izredno ogrel. Zbor je moral ponavljati Adamičovo izpravljalo. Mokranjevo Na ranilu, kjer se je postavila zlasti mala solistinja s svojim kristalnim glasom, in Aljažev Triglav. Na koncu pa so zopet zapele svojo ototočno rudarsko. Popoldne so si ogledali mesto. Ustavili so se in zapeljali pred hišo, kjer je bival in umrl France Prešeren. Šli so tudi na pokopališče in s pesmijo počastili Prešernov in Jenkov spomin. Popoldne so se odpeljali v Ljubljano, kjer so predvili koncert v naši radiostopanji.

Kranjani moramo biti mladih pvecem hvaležni za pesem, ki so nam jo prinesli iz Trbovelja. Največjo zaslugo pri uspehu teh 100 malčkov imata gotovo dirigent Šuligoj in pianist Bernot, ki jima je potonila organizacija primorskikh emigrantov lepa šopka, zbor pa je dobil v spomin lovkor venec. Zlasti g. dirigent je pokazal sijajno svoje vzgojne in glasbene sposobnosti. Za kritike stroškov so prispevale tudi naše dobrdelne ustanove. Kolo jugoslovenskih sester, Rdeči križ in mestna občina. Vse priprave za koncert so bile

v rokah krajevnega odbora Rdečega križa, zlasti pa sreskega prosvetnega referenta g. Vilibalda Rusa.

Tragedije ameriških rojakov

Iz Euclida piše James Robič: V Nottinghamu, ki pripada pod Cleveland, živi že nad 30 let naš rojak John Lenartšič, star delavec, ki je težkemu delu žrtvovan vse svoje moči. Revez je že dve leti brez dela. Na hiši, ki si je zgradil že pred dolgimi leti s svojimi prihranki, ima še 540 dolarjev dolga. Dolguje pa tudi davke za poldrugo leta. Brez vseh napovedi pa je bil revez 6. septembra vržen iz hiše. Tačo, ki smo zvedeli za to barbarec početje, smo se zbrali slovenski, hrvaški, italijanski, angleški, ruski in kanadski delavci ter pod vodstvom odbora brezposelnih sklicali javno zborovanje pred Lenartšičevim hišo. Na zborovanju smo sklenili, znotisiti pohištvo tovarnika nazaj v hišo. V petih minutah je bilo spet vse na svojem mestu. Ko smo dovršili to delo, smo nadaljevali zborovanje. Zbrana policija si ni upala napasti mnogočtevilnega ogorčenega prebivalstva, ki je javno protestiralo proti takemu barbarizmu.

Iz Piney Forka poroča Nace Zemberger: Tekom enega tedna sta si zaradi brezposelnosti in bede vzel življenje dva vrila delavca in tovarnika in sicer Frank Potnik in Bridgeport in Andy Kašča v Kraynu. Prej nekdaj v boljših časih sta si kupila samokresa in s takim omrzilom sta si sedaj omogočili beg iz bednega življenja in svedka, ki so dovršili to delo, smo nadaljevali zborovanje. Zbrana policija si ni upala napasti mnogočtevilnega ogorčenega prebivalstva, ki je javno protestiralo proti takemu barbarizmu.

Nesrečni Kašča je prišel iz Nemčije in je bil zelo pozavajen član delavske organizacije. Kašča je bil sploh mož, o katerem bi si šlovec mislil, da so mu odpri dvera v življenju. Bil ni samo izredno inteligenčen temveč tudi telesno pravi orjak in sposoben za najtežje dela. Od majhnih let je bil dober telovedec in je bil teko dobro razvit in močan, da mu je bilo težko najti enakega. Ko je se delal v Nemčiji, je prisostvoval nekaj neki cirkuški predstavlj, ko je cirkuški direktor predstavil gledalcem svojega atleta ter razglasil, da dobi 500 mark, kadar ga v treh pojizkilih podere na tla. Kašča, ne boli len, je takoj slekel suknjic in sprejel ponudbo. Komaj sta se spoprijela, je že podrl izjutrenjega rokoborca na tla in prejel obljubljeno nagrado. Dejel je, da se poskusiti še z drugimi takimi orjaki, če je direktorju všeč. Vsi gledali, bilo jih je nad tisoč, so mu navdušeno ploskali in se zanimali zanjo.

Ce bi bil šel revez h kakemu cirkušu, bi bil gotovo že živ. Ljubezen do dela pa ga je privela v Ameriko, kjer je storil sedaj že v najboljših letih v vsej svoji moči žalostno smrt iz obupa.

Podobnih tragedij ni konča na kraju. In koliko jih še bo! Brezposelnim delavci prenočujejo na Boston Commonu, zgodovinski trgu v Bostonu, kjer je bil zacetek ameriške revolucije proti Angliji. Tam počivajo po klopnih in po tleh, ker nimajo strehe, za blezine pa imajo časopise, v katerih je vse polno vesti o »zboljšanju polozja...«

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 4. oktobra katoličani; Francišek Serai. Tegodrag; pravoslavni 21. septembra.

Današnje prireditve.

Kino Matija: Simfonija ljubljana ob 16. in 19^h uri. Prodana nevesta ob 21. uri.

DANES SLAVNOSTNA PREMERA OB 21.15 URI

ELITNI KINO MATICA

PRODANA NEVESTA

OPERNI VELEFILM Z ANSAMBLOM NAJSLAVNEJŠIH PEVCEV IN UMETNIKOV

Dnevne vesti

Nenadna smrt rektora zagrebške univerze. Včeraj je zjutraj je hotel rektor zagrebške univerze dr. Josip Belobrak prisostovati otvoritvi Kongresa ortopedov, pa ga je nenadoma zadela kap. Star je bil komaj 52 let in med študenti je bil zelo priljubljen. Pokojni je bil rojen 12. marca 1879 v Prugovcu kot sin siromašnih staršev. Težko se je prebijal skozi dijaška lete, srednjo šolo in pravne študije je dovršil v Zagrebu, potem ga je pa vodila pot od službe do službe, dokler ni postal leta 1926 redni profesor tehnične fakultete. L. 1928 je bil izvoljen za rektora zagrebške univerze. Poselgal je prejšnje čase tudi v politiko, sodeloval je aktivno pri srbsko-hrvatski koaliciji. Bil je član komisije, ki je sestavila zakon o univerzah.

Trgovci in obrtniki zahtevajo zaščito. Suški trgovci so imeli v nedelji zborovanje in so na njem sprejeli daljšo rezolucijo o potrebi zaščite trgovsko-obrtniškega stanu za primer podaljšanja zakona o zaščiti kmetov. Trgovci in obrtniki so s tem zakonom tem bolj prizadeti, ker ne morejo iztrijati svojega denarja, da bi prisli do potrebnega prometne glavnice, na drugi strani jim pa denarni zavodi ne dajejo potrebnega kredita in jim celo lastnih vlog nočajo izplačati. Zakon o zaščiti kmetov naj bi se razširil tudi na trgovce in obrtnike.

Kdo nosi povisanje skupnega davka na poslovni promet? Ob povisanju skupnega davka na poslovni promet je nastalo v praksi vprašanje, kdo nosi povisanje pri dobavah, izvršenih po 15. avgustu in sklenjenih prej, ko še nobena stranka ni morela računati s povisanjem davka. V nasprotju z avstrijskim zakonom nima naš v tem pogledu nobene določbe. Avstrijski zakon izrecno določa, da nosi povisanje davka kupec, ki zaradi tega ne sme kupiti, preklicati. Ker je ostalo pri nas to vprašanje odprt, prihaja v poštěv samo trgovski običaj. Po trgovskih običajih nosi povisanje davka kupec, če se reflektira na blago po zvišani ceni, sicer pa lahko blago odkloni z motivacijo, da ni kalkuliral s povisanjem ceno.

Jugoslovenska razstava v Parizu. Jugoslovenska kolonija v Franciji priredi od 3. do 17. novembra v Parizu v veliki dvorani galerije Georges Petit razstavo del v Franciji živečih jugoslovenskih umetnikov. Namen razstave bo moralno in gmotno podpreti naše umetnike v Franciji in pokazati svetu našo umetnost.

Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njih vdve. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1932 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove ustanove po 150 Din. odnosno po 100 Din. Prošnje naj se pošljajo: Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 20. novembra t. l. Priči naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrdijo dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovina samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo hladno in izpremljivo vreme, v presledkih deževno. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države deževno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 32, v Beogradu 29, v Splitu 27, v Sarajevu 22, v Mariboru in Zagrebu 21, v Ljubljani 20 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759, temperatura je znašala 11 stopinj.

Dve žrtvi napadov. Snoči je na Vodovodni cesti nekdo udaril delavca. Dežman na steklenico tako močno po glavi, da je moral iskat pomoci v bolniču. — V Međimurju je nekdo napadel 27letnega strojnika Alojzija Zajca in ga udaril s kamnom po glavo. Tudi Zajca so morali prepeljati v bolnič.

Zivljenje za lepo vdovo. V vasi Klekovci pri Bosanski Dubici so se proprijeti v nedeljo zvečer zaradi lepe vdove Uroš Budimir, Radovan Kostić in Marko Kožarac. V hiši Save Vujasinovića so ličkali korozo in ko je bilo delo končano, je odšel Budimir na dom vdove Lepe Kočić. Ko se je vrnil od nje sta skočila z grmovia predten Kostić in Kožarac, ki sta ga s klonili pobila na tla in udihala po njem, dokler ni izdihnil.

In Savo, ker se je naveličala življena. Včeraj popoldne je skočila in Savo pri Zagrebu 27letna zasebna uradnica Dragica Bezek. Ljudje so jo pa pravčasno opazili in jo potegnili iz vode. Na policiji je izjavila, da je hotela v smrt, ker se je naveličala življena.

Svojemu izvoljenemu sledila v smrt. Pri vasi Micevac ob Savi blizu Zagreba so našli žensko truplo, ki je imelo na sebi dve kopalni obleki. Oblasti so ugotovile, da gre za Pepico Rožnik, ki je bila izginala z doma po samomoru Dragotina Srebreta. Srebreta je imela rada in pravila je, da je po njegovem samomoru njenoj življene izgubilo vsak pomen.

S kladivom nad mater. Železniški čuvaj Jevrem Milušinović v Sremski Mitrovici se je v soboto napil in napadel s kladivom svojo mater in ženo svojega prijatelja. Obdelal ju je tako, da sta se onesvestili in da niso prihiteli pravčasno ljudje, bi ju bil ubil. Drugi dan je pa besnel s puško in nožem med železničarji, dokler ga niso oroženici ukrotili.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca septembra 1932. I. sledete prispevki: I. Podružnica: Celje m. 1808.40 Din; Celje ž. 1200.— Din; Sp. Poljaskova-Pragersko 165 Din; Krško m. 250.— Din, skupaj 3423.40 Din. II. Nabiralniki:

Gost. pri Brantu. Ljubljana 167.95 Din; gost. Joško Jelčič, Ljubljana 74.80 Din, skupaj 242.75 Din. III. Obrambni sklad. Dr. Simon Dolar, Kraji 100.— Din. IV. Razni prispevki. Janko Žunkovič, Naradpje 100.— Din; dr. Jos. Pušnik, Slov. Bištrica 100.— Din; dr. Urban Lemež, Slov. Bištrica 100.— Din; darovan v zamjenjanikl. drobj. 24.75 Din; skupiček za legiščnice povodom skupščine 64.— Din; Iv. Vrhovnik, Ljubljana 100.— Din, skupaj 488.75 Din. Vsota vseh prispevkov 4254.90 Din.

Pri astmi in boleznih src, boleznih v prsih, plučnih boleznih, škrofuloziji in rahitisu, povečanju zaščitne zlepze, tvorni golse je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz Josef« grenačice. Kliniki svetovnega slavnega so opazili prijetičnih, da so s »Franz Josef« vodo izginila zaprtja, ki se pokažejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila prizakovana diareja. — »Franz Josef« grenačica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

Iz žrtev opelklin. V petek smo poročali o hudi nesreči, ki se je pripetila na Zaloški cesti v Mostah v hiši peka Jezerška, kjer se je ponesrečila 10letna Emilia Prinčevič. Deklica si je s svojo prijateljico Zlato Jezerško hotela nakodari laše. Ker je špirit v samovaru slabog gretel, je Jezerško pihala vanj. Nenadoma je iz samovara svignil plamen in hipoma se je Prinčevič vneha oblekla. Deklica je zadobila strašne opelkline po vsem telesu. Prepeljali so jo v bolničko, kjer so se zdravnik na vso moč trudili, da bi ji rešili življenje, pa je bil ves njihov trud zmanj. V soboto je nesrečna Emilia po hudiči mukah podlegla opelkinam, včeraj popoldne so pa ubogo deklico pokopali ob veliki udeležbi prebivalstva iz Most in bližnje okolice, ki globočno sestavljata z nesrečno rodbino.

Iz Predavanje o Prokletiji. Slovensko planinsko društvo bo v družbi s turistiskim klubom »Skalo« tudi to zimo priredilo več zanimivih predavanj, pri katerih bodo domaci in inozemski alpinisti vodili po znanih in neznanih Alpah in drugih pogorjih. Kot prvi bo letos govoril znani hrvaški pianinec dr. Branimir Gusić o Prokletiji, albansko-jugoslovenskem obmembnem pogorju. Predavanje se vrši v ponedeljek 10. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

Iz Otvoriti plesni večer Jenkovega plesnega zavoda v »Kazinu« bo v soboto 8. t. m. ob 20. uri. Vabljeni vsi bivši kačkar tudi novi obiskovalci. Informacije in vpisovanje dnevnego od 11.—13. in 17.—19. ure v »Kazinu«, Zvezda. 514-n

Iz Nesreča. Na Dunajski cesti je včeraj popoldne padla pod tramvaj 18letna služkinja Angela Kovačičeva in zadobila lažje poškodbe na glavi. Prepeljali so jo v bonico.

Film »Bela Ljubljana«. Danes ob 6. zvečer nepreklicno zadnjikrat film »Bela Ljubljana«, ker mora jutri film na Češko. Občinstvo ima tedaj danes zadnjikrat priliko ogledati si prvo in izvrstno slovensko filmsko zvodenje.

Iz Upokojeno učiteljstvo bo imelo svoj mesečni sestanek v četrtek, 6. t. m. ob 16. uri popoldne pri Novem svetu.

Iz Opozorilo. Danes se vrši ob 18. ure do 20. vpisovanje v bivali dvorani Unione, v razne plesne tečaje in ritmično gimnastiko za stroke, odrasle in gosp. — TKD Atena. 516-n

Iz Udrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi svoje člane in po njih vpeljane goste na ogled Počkajevje zgradbe v Cestovi (bivši Samotnički ulici) (nasproti Sv. Krištofa), na kateri bo g. inž. Unger-Ullmann razložil prednosti in način uporabe patentiranih zidnih vratkov »Aristos«. Ogled se bo vršil v četrtek 6. oktobra ob 16. uri s sešankom na licu mesta.

Iz Mladinska podružnica »Soča« javlja, da se vrši danes društveni sestanek s predavanjem. Zaradi izredno važnih društvenih zadev naš se ga vse člani udeleže!

Iz TK Skala obvešča vse člane in članice, da se vrši v soboto 5. t. m. ob 20. uri v klubskem lokalu v palači Grafike, II. nad., levo, prvo interno predavanje. Odbor.

Iz Novega mesta

Trgovska in cerkveno Novo mesto je našlo predavanja, ki ga ima nočoj ob osmih v Sokolskem domu učitelj: Viktor Pirnat.

Roka si je zlomil devetletni šolarček Ivan Javornik. Včeraj zjutraj je korašil kot navadno iz Bršljana v solo. Na blatin cesti mu je neprilikom vpadnil v obogti dečko, ki je padel na levo roko, ki si jo je pred enim letom že zlomil, ko je padel s kozolca. Kost ni bila tako trdna, da bi bila vzdržala udarec, roka je v zapestju omahnila in namesto v solo je fantek moral v bolnič.

Umrl je v nedeljo popoldne po dolgem in mučnem bolehanju 70letni franciškanec p. Alfonz Furlan. Bil je blaga duša, priljubljen pri vseh meščanah. Živel je le svojemu poklicu in se v politiku ni spuščal nikdar. Bodil mu prijazen spomin!

Deževen in pola neviht je bil včerajnji ponedeljek. Krasni solnični nedelji je sledila že mokra noč, zjutraj je bilo nebo še nekam usmiljeno, menda radi sejmice. Kmetje so prigrali mnogo živine, kmetice

so prineele dosti sadja in drugih živil. Na trgu se zdaj že za mal denar denar napolnijo košare. Popoldne je nalin sledil nalinu, spremljan od bliska in groma. Ozračje se je občutno ohladilo. Vode so narastle.

Ne vrtaj po smodniku! 70letni posestnik Kumelj Franc iz Dolnjih Kamenc gradis sinu hišo. Vrtali so na polju kamenje, zabilo v luknjo naboj in upalili. Ni se užalo. Previdno je stari Kumelj odstranil netilno vrco in pričel brskati po nabaju, da bi ga spravil iz luknje. Nenadno, kot bi treščile, je počilo in ves naboj je gladko smuknil iz luknje. Kamen je ostal cel, star Kumelj pa je imel vso razmerljivo levo roko, mezinec pa mu je odneslo. Niegov pomagač je dobil nekaj v obraz. Dočim je sledil ostal v domači oskrbi, so Kumlja prepeljali v bolničko.

Košenje pri svetem Miklavžu v Gorjancih bodo imeli prihodnjo pomlad dokaj lepo lice, kot so ga imeli doslej. Čim dobi žimel - stopiška občina oni svet na Gorjancih, se bodo košenje izravnale, izčistile, odvisno drevje bo odstranil, ostalo ga bo le tolko, da bo svet mestoma sličil parku, ponekod pa bodo nasadili tudi jabolčna drevesa. Da bi ta gorjanski raj že prihodnje leto uživala naša mladina, to je gotovo že vseh staršev in vzgojiteljev. Merodajni krogli to in onstran Gorjancev, premislite in ne odlašajte!

Z Jesenic

Vsem čitateljem, prijateljem »Slovenški Narod« in jeseniškemu prebivalstvu v vednost. »Slovenski Narod« bo odslej redno poročal o vseh dogodkih jeseniškega javnega, kulturnega, gospodarskega in socijalnega življenja. Predvsem pa bo redno poročal o sportnem gibanju in posvečal vso pozornost delavskim vprašanjem od katerih najbolj zavisi splošen napredek Jesenic. »Slov. Narod« se dobi v vseh jeseniških trafikah in stane za ves mesec samo 12, po samežna štev. pa 1 Din. Pričakujemo, da bodo Jeseničani vedeli ceniti pozornost »Slov. Narod« za jeseniška vprašanja in dogodke in da se bodo v čim večjem številu naročili na list in ga priporočali svojim prijateljem in znancem.

Lep koncert jeseniške »Sloga«. Naredno že zvezničarsko pevsko društvo »Sloga« je priredilo v soboto večer v sokolski dvorani vokalno-instrumentalni koncert, ki je v vsakem pogledu lepo uspel. Koncert se je pričel točno ob 8. Občinstvu se je predstavil močan, 26 mož brojec orkester, sestavljen iz članov Sokola in drugih uglednih jeseniških godbenikov. Dirigiral je g. Mirko Klemenčič, kateremu se pozna dora dirigentska rutina in ima močan zbor popolnoma v oblasti in močno zdiscipliniran. Izvajal je uvodoma težko simfonijo od Haydna ter bi s svojim finim in preciznim izvajanjem lahko zadovoljil tudi razvajeno publiko. Mešani zbor je nastopil z Brnobičevim »Mesečino«, Prelövčevim »Ena ptička prijetelja« in »Ko so fantje proti vasi šli«, Schwabove »Prekmurske narodne« in Pahorjevin »Bosanskim kolom«. V zboru je nastopilo okrog 60 pevcev in pevki, samih močnih in svežih grl, predvsem pa so se močno uveljavili basisti. Najbolj sta občinstvu ugasili Prelövčevi: »Ena ptička prijetelja« in »Ko so fantje proti vasi šli«. Zlasti zadnja se je odprala mojstroško in izvajala pri občinstvu dolgorajne ovacije. Med odmorom je izročil predsednik »Sloga« g. Franc Tuma in dirigent Klemenčiču lepo venec z trobojnic. G. povodovi Sredenšku pa lep šopek svežega cvetja. V drugem delu koncerta sta nastopila moški zbor in orkester pod taktilno dirigentom Klemenčičem z Försterjevo »Gorenjcem« iz opero Gorjenški slavček ter orkester in mešan zbor z Klemenčičevim »Po boju« in z Bollen-Klemenčičevim rusko narodno pesem »Volga«. Ves spored je bil izveden odlično, predvsem pa se je odlikoval z svojim lepim in čistim sopranom gdč. Polajnarjeva. V splošnem je »Sloga« - koncertom prijetno iznenadila jeseniško občinstvo, ki ga je bilo precej, a bi ga moralno biti glede na lep spored in izvajanje polna dvorana. Bil je zelo lep večer, takški bi radi imeli več. Spored je le prehitro minul, občinstvo je pričakovalo še nadaljnje točke, kar je dočak, da je bilo z sporedom in izvajanjem zelo zadovoljno.

Sport. V nedeljo popoldne se je vršila na igrišču SK »Bratstvo« na Jesenicah nogometna tekma med moštvom SK »Jug« in »Kralj na Betajnovic« iz Lescah, z gdč. Marto Pengalo vovo, hčerk posnetnice z Jesenic. Zelimo mlademu paru mnogo sreče in zadovoljstva v skupnem življenju!

Sokolsko dražstvo Jesenice otvorilo gledališko sezono z Cankarjevimi dramatičnimi delom »Kralj na Betajnovic«. Otvoritvena predstava je posvečena našemu velikemu pisatelju Ivanu Cankarju. Predstava se bo vršila v soboto 8. t. m. in v nedeljo 9. t. m. ob 18.00. obiskat ob 8. uri zvečer. Pri obeh predstavah bo sodeloval salonski orkester. Deževen in pola neviht je bil včerajnji ponedeljek. Krasni solnični nedelji je sledila že mokra noč, zjutraj je bilo nebo še nekam usmiljeno, menda radi sejmice. Kmetje so prigrali mnogo živine, kmetice

„Lopez“ in naša kritika

Malo odgovora na avtorjeve trditve glede kritike njegovega dela

Ljubljana, 4. oktobra.

2. Desnočelje:

07

Prokletstvo ljubezni

Roman

Bila je skoraj že na cilju — pa je zopet vse izgubila. Držala je srečo v rokah, pa jo je izgubila.

Mar ni bila to najhujša muka? Po takih neuspehih bi ne bilo čuda, če bi tudi najpogumnejšemu upadel pogum.

Helenin pogum je celo naraščal. Njen mož in sin sta živa, najdražje, kar ima na svetu, ji je ohranjen. Že ta zavest ji je bila največja sreča.

Obrnila mu je na starega notarja grofa de Montlauria.

Toda od njega ni zvedela nič nobenega.

Že pred dvema letoma mu je bil grof naročil prdati njegovo posestvo in kupiti vrednostne papirje. In te mu je bil notar poslal v Panamo. Od takrat ni imel z njim nobenih opravkov. Notar ni niti vedel, da se je vrnil v Francijo.

Od notarja se je vračala Helena čez Elizejska polja. Stopala je počasi, zatopljena v svoje misli. Kar je zagledala krasno kočijo, ki se je bila baš ustavila pred palačo mornariškega ministra. Na kozlu sta čakala lepo oblečena kočija in sluha. V kočiji na mehkih blazinach je sedela dama, oblečena zelo elegantno.

Helena jo je videla samo od zadaj, njen glavo, njenе bujne, modrikaste lase, štrelce izpod elegantnega klobučka.

Kar je sluha skočil s kozla in spoštivo odpri vratca kočije častniku, ki je bil prišel z ministrstvom.

Častnik je sedel k mladi dambi in kočja se je obrnila proti Heleni.

— Carmen! — je krknila Helena vsa iz sebe od presenečenja.

Toda njen glas se je izgubil v držanju kočje in obstala je nepremično na svojem mestu, izbljenjene oči, krčevito oprijemajoč se vrat bližnje krčme.

V častniku v uniformi poveljnika husarskega eskadrona je spoznala Roberta d'Alboiza. Spoznala je pa tudi elegantno damo. Bila je Carmen.

Njen presenečenje je bilo nepopisno. Robert d'Alboize in Carmen! Toda Carmen je mrtva!

V »Uradnem listu« je bil oznanim onih, ki so bili padli med uporom kaznenec v Cayenni. In med njimi sta bila tudi Carmen in njen mož.

Helena se je informirala takrat cejo v ministrstvu, kjer so ji strašno vest potrdili. In čeprav ji je bila Carmen prizadejala toliko gorja, je Helena nje na tragična smrt zelo pretresla.

Morda je bila zdaj žrtev halucinacij ali pa je bila neka tuja ženska tako prenenetljivo podobna njeni svakinji?

Ne, saj je predobro spoznala oba! No, ni se zmotila. Bila sta res Robert d'Alboize in Carmen.

Ta nemočnost je bila živa resnica. Misli je, da zblazni. Zblazni od groma... Kaj pa, če se je vendarle zmotila?

Ali pa zblazni od radosti... Svidenie z njima. Robert in Carmen skušaj!... Morda sta celo poročena.

Tako bi bila njen nedolžnost najhitreje dokazana.

Tudi o Ramonu bi zvedela, kje je. In Ramon bi obžaloval svojo krutost, vrnil bi ji svojo ljubezen.

Potem bi tudi Milčka znova objela. Njati ga bi ne bilo težko. Častnik... V ministrstvu, ob koder je prišel, bi ji gotovo lahko povedali, kje stanuje.

Vstopila je, toda pisarne so se že zapiralne. Nobene informacije ni mogla dobiti.

Rekli so jih, naj pride drugi dan.

Helena se je vrnila v Moisselles... oči so ji žarele od sreče, srce ji je moč-

no utripalo od radosti. Samo en dan je še loč od sreče. Jutri bo že vse urejeno.

Paul Vernier jo je čakal. Helena mu je takoj povedala, kakšno presenečenje je doživela.

Srečno naključje... Končno se me je usoda usmilila. Čeprav govori vse za nasprotno, čeprav je bila Carmenina smrt uradno razglašena, sem prepričana, da še živi... Saj sem jo videla, dobro videla... Morda je bila pomota v brzjavki, naštrevajoč imena žrtve upora.

In vsa srečna je pravila Paulu, da bo kmalu zopet imela moža in otroka, da se bo lahko vrnila k temu domačemu ognjišču.

Vsaka navdušena beseda mlade žene je bila nož v srcu Paula Verniera. Izgubljal je upanje, da ga končno vendar ne vzel... če ne takoi, pa pozneje, morda na stara leta... Izgubljal je to upanje, z njim pa tudi tiho, skrito srečo, da je smel Helenu oboževati, da jo je smel tolaziti in bodriti.

Toda bil je mož. Nasmehnil se je, videc Helenu srečno.

Jutri zjutraj, — je dejal, se odpeljem v Pariz in vam preskrbim naš slov gospoda d'Alboiza.

Zvečer sta šla na izprehod v gozd, ki se je razprostiral okrog naselbine. Helena je govorila in govorila. vesela, skoraj srečna — prvič po dolgem času.

Paul jo je gledal z očmi, ki je v njih komaj zadrževal solze. In oba sta bila na videz tako srečna, da ju je gospa notarjeva zaničljivo pogledala, ne da bi pozdravila. Naslednjega dne, ko je sprejemala goste, je pa dejala gospe eksekutorjevi.

— Pomišlite, snoči sem srečala zljubljenca, tesno objeta sta se izprehaljala po gozdu... Strašno... In kako srečna sta bila! Ločena je najbrž zvedela, da ji je umrl mož... Gotovo sta govorila o svoji svatbi!

VII.

IZPOVED.

Kakor sta bila sporočila pismeno grobu Montlauru, sta prispela Robert in Carmen v Pariz in sta že nad mesec dni stanovala v krasnem hotelu v okraju Moncea.

Njuno domovanje je bilo opremljeno zelo preprosto; bilo je v njem samo najpotrebnejše, kar rabi višji častnik, ki ima nekaj pod palcem.

Edino razkošje so bile staje. Robert je bil veliki prijatelj lepih čistokrvnih konj in tudi Carmen je bila navdušena za nje.

Ramor se je spočetka sicer branil, končno je pa le sprejel vabilo ter se nastanil pri svaku in sestri...

Njegove sobe so bile v pritličnem krilu hotela. Tu je bila tudi jedilnica, biliardna soba, velik salon in knjižnica.

Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

nica. Tu je delal Robert, ki je imel dela čez glavo. Carmen je bila zelo navdušena za novo življenje. Sicer je pa tudi lahko bila vesela, saj je bila Parizanka od pete do glave, pa je moral toliko let živeti tam doli na koncu sveta. Po teli dolgočasnih letih se je pa naenkrat vrnila v Pariz, v vrtinec na motociklu, pa ga je zadela sovraž-

Problem histeričnega obolenja

Nekaj primerov, ki pričajo, kako važno vlogo lahko igra človekova podzavest

Biolog Huxley in romanopisec Wells sta posvetila veliko pozornost problemu histerije. Histerija je prav tako bolezen, kakor je spalna bolezen, čeprav povzročajo eno mikrobi, drugo pa duševni konflikti. Histerični znaki so znak naše podzavesti in naša podzavest jih često rabi, da nas zadrži pred nečim, česar ta ali oni del naše prirojenosti neč storiti. V knjigi »Nevrotična osebnost« opisuje dr. Gorgon primer mladeniča, ki se je vrnil po vojni v Anglijo z ohromljivo roko. Prsti so mu bili otrpli, tako da ni mogel gibati z njimi. Fant je bil ujet v Nemčiji in roka mu je otrplila. Ko mu je padel na njo kos železa. Izlečili so ga s petminutočnim razlagom in sugestijo brez hipnoze. S prsti je bil potem, kakor da so bili vedno zdravi.

Fant je reagiral proti delu v ujetniškem taboru. Protivilo se mu je delo za sovražnika njegove domovine. Začel je delat težko in delo mu je bilo neprijetno. Prijetila se je nesreča, na roko mu je padel kos železa in mu je bilo nekaj. Nobenega glasu ni mogel več spraviti iz sebe in čeljusti ni mogel več premikati. Hotel si je olajšati občutek groze z instinktivnim krikom. Pri tem je pa izgubil oblast nad glavnim mehanizmom, kar je bila najbrže naravna reakcija na velik strah in grozo. Jezik in usta je čez nekaj ur zopet obvladal, toda histerična nemost je ostala.

Tudi pri najplemenitejših in najrahločutnejših značajih lahko deluje podzavest kot nasprotnik zavesti. Čim bolj zatiramo naravni instinkti, tem globlje tiči konflikt in tem težje ga je spraviti na dan. Mr. Dongall primerja nekatere znake histeričnih obolenj z znaki hudičeve obsedenosti in nobenega dvoma ni, da so bili ljudje, ki so jih smatrali v starih časih za obsedence, v resnici žrtve histeričnega obolenja.

Ameriški pustolovec na Dunaju

Pred dvema tednoma je prispel na Dunaj iz Detroita navidezno bogat Američan, ki se je izdajal za župnika luteranske cerkve v Detroitu, Szontagh. V hotelu se je seznanil z nekim dunajskim posestnikom, ki ima izredno lepo hčerko. Z dovoljenjem njenih staršev je povabil v gledališče in že čez štiri dni ji je izjavil, da jo namerava zasnubiti. Dekle je bilo zelo presenečeno in je hotelu govoriti s starši, predno bi mu odgovorilo. Američan je napravil na njene starše dober vtis in takoj sta se z očetom domenika glede podrobnosti poroke.

Čeprav oče ni dvomil o iskrenih namenih svojega dobočega zeta, je venčanje temveč, temveč je bil samo cerkvenik. Poleg tega pa princu pri srcu tehnična dela in razprave o avtomobilizmu, posebno pa na navdušuje do letalstva. Sam je izurjen pilot in ima več letal. Nima pa rad romanov, a novel in pesni sploh ne čita. Če že zaida na polje abstraktnega, se zanima za spiritizem, ki se je zadnjih leta v Angliji zelo razminal. Skrivaj, poleg tega pa je zanimal mnogim spiritističnim zborovanjem. Tudi knjigam iz te stroke posveča mnogo pozornosti, najbolj pa eni krasno